

עלוך לשבת
פרשת ויצא
תשפ"ב

שיחות קודש

מח"כ מרן אדמו"ר שליט"א

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ביהמ"ד החסידי ספינקא רח' דונולו 11 כ"ב

בס"ד

[שיעור בפרה"א פר' ויצא
נמסר: מוצש"ק פר' תולדות תשפ"ב]

”

ובודאי שהקב"ה נתן לו את הכלים המתאימים לעבוד אותו. אך אם הוא נכנס לשאננות גם זה לא טוב וצריך את החשבון הנפש התמידי לראות מה יכול עוד לשפר.

כדי להבין יותר לעומק את יסודות הפרי הארץ זי"ע עלינו להקדים תחילה מהיכן נוצר כל המצב הזה שאנו לפני המקום ב"ה בדרגת עבד או בן.

כתנות אור וכתנות עור

אדם הראשון לפני שחטא, כל דבר שראה או חשב או עשה מיד נהיה ייחוד קוב"ה ושכינתיה, דהיינו שלא היה שום דבר נפרד חלילה מהקב"ה. לאחר חטא אדם הראשון, נראה כאילו שיש פירוד, וכמו שמבארים שלאדם הראשון היה כתנות אור ולאחר החטא נהפך לכתנות עור, שזה משהו כבר יותר גשמי. לפני חטא אדם הראשון קיים אדם הראשון את כל התורה ותרי"ג המצוות במחשבה לבד, אמנם לאחר החטא כבר אי אפשר לקיים רק במחשבה וצריך לעשות פעולות מעשיות כדי להגיע לאותה רמה של דביקות שהיה לאדם הראשון לפני החטא, אבל העיקר הוא לדעת שלימוד התורה וקיום המצוות בפועל בימינו הם

**'והנה מעין המאורע בעולם יידע איניש בנפשיה
איך הוא נגד ה'.** (לשון הפרה"א זי"ע פר' ויצא)

עבד ובן – זכויות מול חובות!

נגד ה' האם שייך? כמובן שאין כוונת הפרי הארץ שמישהו מאיתנו הוא נגד ה', [ואם נמתין לסוף השיעור נקבל איזו תובנה בעניין]... אלא מבאר הפרה"א אדם צריך לבחון בכל רגע נתון מה מצבו בעבודת ה', האם ה' עומד כנגדו בבחינת שויתי ה' לנגדי תמיד, או שלא. מצב זה מכנה הפרה"א בן או עבד. העבד כמו הבן יש להם חסרונות ומעלות. הבן מצד אחד יכול לבקש מאביו מה שירצה ללא צורך לבדוק את עצמו האם מגיע לו, ולעומתו העבד צריך כל הזמן להיות בבדיקה עצמית כי לא מגיע לו כלום בפועל. דבר זה הוא נקודת זכות לעבד על הבן כי הוא כל הזמן חי עם חשבון הנפש. ומנגד הבן יש לו מעלה שבוטח באביו שימלא משאלותיו, לעומת העבד שאף פעם לא בטוח אם יתנו לו... הפרי הארץ מלמד אותנו שבעבודת ה' אנו צריכים למשוך בחבל זה לשני הכיוונים. מצד זה כשמגיעה לאדם מחשבה שאינו ראוי ומי הוא שייכנס לעבודת ה', על כך צריך לומר לו שהוא בבחינת בן המלך

כדי להגיע ליעד של לפני חטא אדה"ר והוא לדבוק בה' בכל מעשה דיבור ומחשבה.

קיום תורה ומצוות על ידי התבוננות

נקודה נוספת יסודית היא שלפני חטא אדה"ר לא היה צריך את הפחד כדי לנטרל את הגוף כי הכל היה מקשה אחת של קדושה, אך היום כל דבר שאדם עושה יש לו פחד נורא שיגנוב את הצלחותיו לעצמו ויעשה מעצמו אלוקות חלילה, וזאת מפני שעשיית האדם מלאה כל כך בלבושים על לבושים עד שקשה לו מאוד לראות את החיות הרוחנית שמסתתרת בכל זה. התורה היא הדבר הזך ביותר והכי פחות מולבש ולכן היא מקור החיות של כל העולם, אך מנגד צריך גם פחד וזהירות רבה שאדם לא יקבל את האור של התורה בלי הכנה רואיה ואז נהפכת לו ח"ו לסם המות. וזה מביא אותנו להבנה נוספת, שלאחר חטא אדה"ר אין תורה ומצוות באופן אוטומטי, אלא כל מעשה דיבור ומחשבה מצריך לפני כן התבוננות. התבוננות שמחברת אותנו לתחילת השיעור לנושא של בן או עבד. מצד אחד אני בן של הקב"ה שזיכה אותי לבוא לכאן לעשות את שליחותו של מקום לקיים את המצוות ולשמור את התורה, ומצד שני אני עבד שמדקדק כל רגע לבדוק את נאמנותי לה' שלא אגנוב את המצוה לעצמי להתגדל בה. אלא תמיד לחשוב על ייחוד קוב"ה ושכינתיה.

הפרי הארץ נוקט את לשון המשנה (סנהדרין פ"ד מ"ה) בשבילי נברא העולם. לא בהבנה אגואיסטית אלא להיפך, מכל אחד ומכל דבר עלי ללמוד היכן הקב"ה מסתתר כאן ומה אני יכול להפיק מזה לעבודת ה'. אחרי חטא אדה"ר נולדנו למצב שאנו זקוקים כל רגע לעזר אלוך ממעל. והדרך לאדם לבדוק את עצמו היא עד כמה הוא רגוע. כתוב בפסוק 'ולמכיר נתתי את גלעד' ומבארים בשם אחד מהרה"ק מלעלוב זי"ע, שמכיון שהתורה אינה מנוקדת הרי זה כאילו כתוב וְלִמְפִיר – מי שמכיר את הקב"ה כיצד יידע זאת? נתתי את גלעד – כמה שיהיה בשמחה פנימית ורגיעות הנפש יידע שהוא מחובר לה' ואין אף אחד שיכול להזיק לו. דבר נוסף

הוסיף הרה"ק הנ"ל אם אדם יכול להתחבר לאנשים. אם אינו יכול להתחבר לאנשים סימן הוא שמשוהו **אצלו** פגום וחסר תיקון ולא אצל השני. וכבר המשלנו לכך את משל הפלאפון, שכשאחד לא שומע את השני בדרך כלל נוטה להאשים את השני שאין לו קליטה, ואצלו הכל בסדר. אך האמת היא (בנמשל) שאדם צריך 'לתפוס' לעצמו את הפינה שיש שם קליטה ולא לזוז משם כדי שלא ייאבד את הקשר...

מה זה יחוד קוב"ה ושכינתיה ואיך זה קשור אלינו?

לאחר כל ההקדמה הנ"ל מבאר הפרה"א זי"ע ומביא את ביאור רש"י הק' על הפסוק 'ויהי האדם לנפש חיה', וז"ל: 'לנפש חיה, אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה, אך זו של אדם חיה שבכולן, שנתוסף בו דעה ודבור': וביאורו שאף לבהמות וחיות נאמר שיש להם נפש חיה א"כ מה יותר גדול מהם האדם? שנתוסף בו הדעה והדיבור. מתברר א"כ שלאדם – שהוא נזר הבריאה יש כלי עוצמתי מאין כמותו בו הוא מתבדל משאר בעלי החיים. אך כלי זה נועד למטרה עליונה! לקשר את כל הברואים על פני תבל לבוראם ולשמור על דרך עץ החיים. הקב"ה מלוא כל הארץ כבודו ירד להחיות את כל הבריאה הזו אשר ברא. בתוך כל דבר בעולם מדרגת הדומם הפחותה ועד דרגת המדבר ישנה חיות אלוקית שמחיה אותה ונותנת לה מזון רוחני שתתקיים. אך החיות הזו מלובשת בגשמיות ורק האדם על ידי עבודתו יכול לגלות אותה ובכך הוא גורם ליחד את אותה החיות עם המקור והשורש שלה שמשם השתלשלה וזה נקרא אור מקיף ואור פנימי. וכשנעשה אותו מפגש בין האורות הרוחניים הללו היינו ייחוד קוב"ה (אור המקיף) עם שכינתיה האור הפנימי ששוכן בתוך הגשמיות ועתה על ידי עבודת האדם ובדעתו ובדיבורו עמד וגילה זאת ופרסם את שם ה' בעולם שאין שום דבר בעולם מתקיים ללא חיות השי"ת.

אך כאן נכנס לתמונה הגוף מיודעינו שרוצה בכל מחיר לקחת חלק בתהילה, ולא בכדי. – הקב"ה

בעצמו רוצה שנדמה אליו מה הוא שולט בכל העולמות אף אנו, אך הגוף העבור שמחפש את השליטה מוריד את האדם ומסיט אותו מהדרך הרצויה.

{לפני שנחזור להמשך הביאור מה היה לפני ואחרי חטא אדה"ר, ראיתי לנכון להוסיף קטע משיעור בספר הק' מאור עיניים מיום ב' השבוע, שיעור שישפוך תוספת הארה על כל המושגים הנלמדים השבוע בפרי הארץ. (ניתן לשמוע בקול הלשון)}.

קוב"ה התורה והיהודי

בספר הק' מאור עיניים פרשת ואתחנן ד"ה שמע ישראל: לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה, נראה לכאורה דבר מופשט ואינו מובן אך המאור עיניים מבאר בפשטות כפי שביארנו שהקוב"ה הוא אור א"ס והשכינתיה זה הגילוי שלו בתוך הגשמיות – היינו חיות השי"ת בורא העולם שמחיה כל דבר גשמי. זוה"ק מובא 'קוב"ה ואורייתא וישראל חד אינון', יסוד זה שיוצק הזוה"ק הינו יסוד חזק ועוצמתי. ידוע שהקב"ה ברא בעולם דרגות דומם צוח חי מדבר, אולם יש דרגה חמישית והיא היהודי. כל זאת בעבור מסירות הנפש של היהודים שעמדו בהר סיני ואמרו 'נעשה ונשמע'. כי בנוהג העולם קודם לשמוע ואח"כ להחליט אם לעשות ואם לאו, אבל כאן בזכות זו זכו לקבלת התורה! מהי תורה? אומר הקב"ה: אנכי ה"א, ומביא במדרש אנכי נוטריקון 'אנא נפשי כתבית יהבית'. הקב"ה נתן בתורה את הכח שלו המחיה כל דבר והיהודי נבחר מכל הבריאיה לתפקיד הנעלה ביותר, לגלות את השכינה שנמצאת בכל דבר ולחברה עם קוב"ה. יוצא א"כ חידוש גדול שאין היהודי יכול להתקיים בעולם בלי התורה ואף התורה עצמה אינה יכולה מתקיימת בעולם ללא היהודי! זהו לשם ייחוד – התפקיד של היהודי בעולם. עפ"ז יתבאר גם מאמר הגמ' שהר סיני מרמז שירדה שנאה לעולם במתן תורה. שנאה של הגוי ליהודי. מדוע? מפני שהגוי חפץ לחיות הפקרות ושונא את היהודי שבא לתקן את הניצוץ החיות שיש אצלו. ואין זה משנה כמו כן באיזה מצב נמצא היהודי הנ"ל וכפי שראינו

במלחמת העולם השניה שכל היהודים שניסו להחניף לגויים ולנטוש את דרך היהדות לא עלתה בידם והרשעים חיפשו על פי רשימה מדוקדקת עד חמש דורות אחורה ויותר מיהו יהודי בשורשו... ואת כולם רצו להשמיד! ומנגד יהודי שהיה בדיוטא התחתונה ביותר ועשה את כל העבירות החמורות, כשדרשו ממנו לדרך על ספר תורה כדי 'להוכיח' שאינו יהודי לא היה מסוגל ובחר למות על קידוש ה' יתברך ויתעלה שמו. זהו הניצוץ האלוקי בחינת הנשמה שקיבלנו במעמד קבלת התורה. **א"כ היכן שיהודי נמצא צריך לגלות את התורה והיכן שיהודי נמצא התורה מתגלה דרכו!!** ולכן התפקיד של היהודי הוא לקיים את כל התרי"ג מצוות ומעש"ט של התורה הקדושה, ולא ללמוד תורה רק בשביל הידע אלא לדעת ש'רחמנא ליבא בעי'. וכמו כן לא לעבוד רק עם הלב אלא לקיים המצוות וללמוד את התורה בפועל. וכפי שהיה נוהג לספר אדמו"ר זצוק"ל בדרך מליצה על אותם שאומרים 'אני יהודי בלב'... שדבר זה מסוכן מאוד ללב, והסביר מאחר ותרי"ג מצוות התורה הן מתחלקים באופן שווה לרמ"ח מצוות עשה וס"ה לא תעשה כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבאדם. וא"כ יש לכל אבר את המצוה השייכת אליו, אך אם יהודי אומר שהוא יהודי בלב, אז כל התרי"ג מצוות מתקיימות בלב שלו ומרוב העומס יכול לקבל התקף לב. כעת נחזור לאדה"ר.

עץ החיים בתוך הגן

כשהיה אדה"ר בגן עדן ציווה עליו הקב"ה לאמר, מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגו'. נשאלת השאלה, מדוע היה צריך הקב"ה לצוותו מכל עץ הגן תאכל, היה לכאורה מספיק בהזרה לא לאכול מעץ הדעת??? אלא עלינו לדעת שעץ החיים הוא מושג – לחיות שכל מה שאוכל אדה"ר מכל עץ הגן הוא הרשות שהקב"ה נתן לו לאכול. וכן כל אדם בעוה"ז צריך למצוא בכל דבר את נקודת החיות הזו הנקראת עץ החיים לגלות שם את ציווי השי"ת מכל עץ הגן אכל תאכל. ור' אשר זי"ע באר ביתר ביאור, שישנם ג'

התנתק עוד יותר ממקום חיותו ותלה הסירחון בדבר גשמי ולכן נתק זה גרם לתיקון ארוך יותר. ר' אשר זי"ע היה נוהג לומר שבשאדם אומר חטאתי הוא מיד חושב שהוא רשע, אך אין זה נכון כלל אלא להיפך, לקיחת האחריות היא דבר עוצמתי שאדם מנצל את רגע החולשה שלו כדי למנף אותו לקשר בורא לדעת שהוא חייב כל רגע את העזר אלוך ממעל. א"כ כעת יתבאר לנו שהחטאתי שאדם מודה ואומר, אין כמוהו למשפט הפתיחה אתו פתחנו את הפרי הארץ **שיידע אדם איך הוא נגד ה'** – משום שכמה שאדם נגד השם בניסיונות ובמעברים שלו כך הוא יותר נזכר כמה רחמים הוא צריך שלא יפגום... וא"כ הפחד מהסכנה שלא יפול בחטא, זה עצמו מקשר אותו להשי"ת. וזה מה שכותב המדרש אכלתי – ואוכל עוד... שאדה"ר הבין את הטעות שבעצם אין לו את האפשרות להישמר כבר וחייב את העזר והסיוע מלמעלה, וכן נמשך הדבר עד שבא דוד המלך ותיקן דבר זה שאמר: חטאתי!

מצבים, האחד הוא 'בראשית ברא אלקים' היינו מצב שבו אדה"ר חי רק עם הרבש"ע ולא היה מושג אחר וזהו לפני החטא, ולכן לא היה לאדם וחוה את הבושה הטבעית משום שבאמת ראו בכל דבר רק אלוקות. מצב שני הוא עשרה מאמרות ויאמר ויאמר, שהוא כבר לאחר חטא אדם ואז יש לאדם תפקיד, שמייכין שכבר לא יכול לראות את הקב"ה בגלוי כ"כ כמו קודם החטא, לכן בכל פעם שיפגש איזה דבר גשמי יצטרך לפחד כפי שרואה את עץ הדעת טוב ורע, ויחיה את הסכנה שלו שיכול בכל רגע ליפול, ועי"כ יחיה את דהקב"ה בכל צעד. וממילא יישמר מהחלק הגשמי שהוא הקליפה ויאכל ויגלה רק את החלק הטוב שהוא גילוי וקשר בורא. ואז יחזור המצב לעץ החיים שממנו יכול לאכול. אך כאשר חטא אדה"ר בשנית ואמר האשה אשר נתת עמדי, גשם יותר את החטא וגרם לתיקון ארוך יותר. כי אילו היה אומר חטאתי, היה חוזר המצב לכמו שהיה... משום שבשאדם מקבל על עצמו את האחריות למעשיו הוא יכול לחזור ולהיתלות באילן גדול ובפרט שזה השי"ת, אולם כשחטא בשנית ואמר האשה אשר נתת עמדי,

(נכתב ע"י ר' נפתלי בינגנאלי)

הצ'לון יו"ל ע"י

המכון ליהודים דברי רב"ק מספינקא רח' דונולו ד ב"ב.
להודעות, שמחות, לצ"ן להנצחת יקיריכם או להשתתפות
בזיכוי הרביט, וכן לקבלת הצ'לון בדואר או במייל:

bingnaftali@gmail.com 0527645800

לצ"ן האשה הצדקנית מרת בתיה ציפורה בת הרב אהרן מנדל ע"ה.
הרה"צ מורי סלוימאן בן סלוימאן יצחק ז"ל
ת. נ. 3. ב. ה.

לצ"ן ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל